

AAH-001-001411

Seat No. _____

Second Year B. A. (Sem. - IV) Examination

March / April - 2016

Political Science : Paper - VIII

(Indian Government & Politics - 2)

(Main) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001411

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) સવાલ - ૧ M.C.Q. ૨૦ ગુણ.
(૨) સવાલ - ૨ લાંબા પ્રશ્ન ૧૦ ગુણ.
(૩) સવાલ - ૩ લાંબા પ્રશ્ન ૧૦ ગુણ.
(૪) સવાલ - ૪ ટૂંકનોંધ ૧૬ ગુણ.
(૫) સવાલ - ૫ ટૂંકા ઉત્તર ૧૪ ગુણ.

૧ M.C.Q.:

૨૦

- (૧) હોદ્દાની રૂએ રાજ્યસભાના અધ્યક્ષ કોણ ગણાય છે ?
(A) વરીષ્ઠ સાંસદ (B) ઉપરાષ્ટ્રપતિ
(C) વડાપ્રધાન (D) વિરોધ પક્ષના નેતા
- (૨) રાજ્યસભામાં કુલ ૨૫૦ સભ્યો હોય છે તેમાંથી કેટલા સભ્યો હાજર હોવા જરૂરી છે ?
(A) ૨૦ (B) ૩૦
(C) ૨૫ (D) ૪૦
- (૩) ખરડો ક્યારે કાયદો બને છે ?
(A) વડાપ્રધાન સહી કરે ત્યારે (B) સાંસદો સહી કરે ત્યારે
(C) રાષ્ટ્રપતિ સહી કરે ત્યારે (D) સ્પીકર સહી કરે ત્યારે
- (૪) ખરડો બંને ગૃહના કેટલા વાંચનમાંથી પસાર થાય છે ?
(A) ૩ વાંચન (B) ૪ વાંચન
(C) ૫ વાંચન (D) એક પણ નહીં

- (પ) વટહુકમની સમય મર્યાદા કેટલી હોય છે ?
- (A) ૧૦ દિવસ (B) ૭ દિવસ
(C) ૯ દિવસ (D) ૧૨ દિવસ
- (દ) રાષ્ટ્રપતિ કોઈ પણ કારણસર છૂટા થવા માંગતા હોય તો તેઓ _____ ને રાજીનામું આપી શકે.
- (A) ઉપરાષ્ટ્રપતિ (B) વડાપ્રધાન
(C) સંસદ (D) લોકસભાના સ્પીકર
- (૭) કેવા સંજોગોમાં ભારતનું બંધારણ રાષ્ટ્રપતિને ખાસ સત્તાઓ અપાવે છે ?
- (A) સાધારણ (B) અસાધારણ
(C) કટોકટી (D) ચૂંટણી સમયે
- (૮) ઉપરાષ્ટ્રપતિ રાષ્ટ્રપતિની ફરજો કેટલા સમય સુધી બજાવી શકે છે ?
- (A) ૧ વર્ષ (B) ૬ માસ
(C) ૩ માસ (D) ૨ વર્ષ
- (૯) રાષ્ટ્રપતિને મહત્વની સલાહ કોણ આપી શકે છે ?
- (A) સંસદ (B) ઉપરાષ્ટ્રપતિ
(C) કાનૂન મંત્રી (D) વડાપ્રધાન
- (૧૦) રાષ્ટ્રપતિની કારોબારી-વહીવટી સત્તાઓનો ઉપયોગ _____ કરે છે.
- (A) કેબિનેટ (B) ન્યાયાધીશ
(C) ગવર્નર (D) એક પણ નહીં
- (૧૧) સંસદીય સરકારમાં _____ નું સ્થાન અગત્યનું છે.
- (A) લોકસભાના અધ્યક્ષ (B) ઉપરાષ્ટ્રપતિ
(C) વડાપ્રધાન (D) સંરક્ષણ મંત્રી

(૧૨) રાજ્યમાં કાયદો અને વ્યવસ્થાની સંભાળ એ _____ ની જવાબદારી છે.

- (A) રાજ્યપાલ (B) મુખ્ય પ્રધાન
(C) એટર્ની જનરલ (D) ગૃહપ્રધાન

(૧૩) ભારતમાં કેન્દ્રીય જાહેર સેવા પંચની રચના બંધારણની _____ કલમ મુજબ થાય છે.

- (A) કલમ - ૨૧૦ (B) કલમ - ૩૧૫
(C) કલમ - ૩૪૮ (D) કલમ - ૩૧૦

(૧૪) ચૂંટણીપંચની રચના બંધારણની કલમ _____ દ્વારા થઈ છે.

- (A) કલમ - ૩૨૪ (B) કલમ - ૩૩૦
(C) કલમ - ૩૩૫ (D) કલમ - ૧૮૨

(૧૫) ભારતના બંધારણમાં કુલ _____ પરિશિષ્ટો છે.

- (A) ૧૦ (B) ૨૪
(C) ૧૨ (D) ૧૩

(૧૬) ભારતની પ્રથમ લોકસભાના અધ્યક્ષ _____ હતા.

- (A) શ્રી ગણેશ વાસુદેવ માવલંકર (B) શ્રી નિલમ સંજીવ રેડ્ડી
(C) શ્રી જી.એસ. ધિલ્લોન (D) એક પણ નહીં

(૧૭) _____ બંધારણીય સુધારાને મીની બંધારણ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

- (A) ૪૫મો સુધારો (B) ૨૧મો સુધારો
(C) ૪૨મો સુધારો (D) ૪૦મો સુધારો

(૧૮) બંધારણની _____ મી કલમમાં સર્વોચ્ચ અદાલતને અતિ મહત્ત્વની સત્તાઓ અપાઈ છે.

- (A) કલમ - ૧૦૨ (B) કલમ - ૧૩૬
(C) કલમ - ૧૦૫ (D) કલમ - ૧૦૭

(૧૯) સર્વોચ્ચ અદાલત બંધારણની _____ કલમ મુજબ વટહુકમ બહાર પાડી શકે છે.

- (A) કલમ - ૩૨ (B) કલમ - ૪૫
(C) કલમ - ૨૮ (D) કલમ - ૨૨

(૨૦) ભારતનું _____ રાજ્ય લોકસભાની સૌથી વધુ બેઠકો ધરાવે છે.

(A) મહારાષ્ટ્ર

(B) ગુજરાત

(C) બિહાર

(D) ઉત્તર પ્રદેશ

૨ ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતની રચના, સત્તા અને કાર્યો જણાવો. ૧૦

અથવા

૨ ભારતના રાષ્ટ્રપતિનું સ્થાન, સત્તા અને કાર્યો જણાવો. ૧૦

૩ ભારતની પાર્લામેન્ટની રચના અને કાર્યો જણાવો. ૧૦

અથવા

૩ ભારતના કેન્દ્રીય જાહેર સેવાપંચનું માળખું, અને કાર્યો જણાવો. ૧૦

૪ ટૂંક નોંધ લખો. (બે) ૧૬

(અ) ભારતીય રાષ્ટ્રીય પક્ષ કોંગ્રેસ.

અથવા

(અ) ભારતીય રાજકારણના જુદા જુદા પાસાઓ

(બ) “ભારતનું રાજકારણ વ્યક્તિવાદી અને જૂથવાદી છે.” સમજાવો.

અથવા

(બ) ભારતીય બંધારણમાં સુધારા કરવાની રીત.

૫ ટૂંકા ઉત્તરો આપો : (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો.

(૨) પુખ્તવય મતાધિકાર.

(૩) વિશિષ્ટ પ્રકારનું સમવાયતંત્ર.

(૪) બિનસાંપ્રદાયિકતા.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Q. - 1 M.C.Q. 20 marks.
(2) Q. - 2 Long Answer 10 marks.
(3) Q. - 3 Long Answer 10 marks.
(4) Q. - 4 short note 16 marks.
(5) Q. - 5 short answer 14 marks.

1 M.C.Q.:

20

- (1) As per the stat us the chairman of Rajyasabha is known as _____.
- (A) Senior parliamentary
(B) Vice President
(C) Prime Minister
(D) Leader of Opposition Party
- (2) In Rajyasabha there are 250 members, how many members should be present ?
- (A) 20 (B) 30
(C) 25 (D) 40
- (3) When the draft convert in law ?
- (A) After Prime Minister is approval signature
(B) After Parliamentarians approval sig nature
(C) After President's approval signature
(D) After speakers approval signature
- (4) The draft passes from both the houses after _____ reading.
- (A) 3 reading (B) 4 reading
(C) 5 reading (D) None of above
- (5) The time limit of notification is _____.
- (A) 10 days (B) 7 days
(C) 9 days (D) 12 days
- (6) If the president wants to leave the position, he handover the resignation letter to _____.
- (A) Vice President (B) Prime Minister
(C) Parliament (D) Speaker of Loksabha

- (7) The constitution of India gives special powers to president in _____.
- (A) Normal (B) Unusual
(C) Emergency (D) In the time of elections
- (8) Vice president perform President's duties for the _____ time period.
- (A) One year (B) 6 months
(C) 3 months (D) 2 years
- (9) Who advice president for important matters ?
- (A) Parliament (B) Vice President
(C) Law Minister (D) Prime Minister
- (10) _____ uses the executive and administrative powers of president.
- (A) Cabinet (B) Justice
(C) Governor (D) None of above
- (11) _____ position is important in parliamentary democracy system.
- (A) Chairman of Lok Sabha (B) Vice President
(C) Prime Minister (D) Defence Minister
- (12) To maintain law and order in state is _____ responsibility.
- (A) Governor (B) Chief Minister
(C) Atorney General (D) Home Minister
- (13) Indian Union Public Service Sommission is formed according to _____ article of constitution.
- (A) Article - 210 (B) Article - 315
(C) Article - 348 (D) Article - 310

- (14) Formation of election commission is according _____ article of constitution.
- (A) Article - 324 (B) Article - 330
(C) Article - 335 (D) Article- 192
- (15) There are _____ schedules in Indian Constitution.
- (A) 10 (B) 24
(C) 12 (D) 13
- (16) _____ was the speaker of first Indian Lok Sabha.
- (A) Shree Ganesh vasudev Malvanker
(B) Shree Nilam Sanjeev Reddy
(C) Shree G.S. Dhillon
(D) None of the above
- (17) _____ constitutional amendment is known as small constitution.
- (A) 45th Amendment (B) 21st Amendment
(C) 42th Amendment (D) 40th Amendment
- (18) The article _____ of constitution gives very important powers to Supreme Court.
- (A) Article - 102 (B) Article - 136
(C) Article - 105 (D) Article - 107
- (19) Supreme Court declare notification according _____ article of constitution.
- (A) Article - 32 (B) Article - 45
(C) Article - 28 (D) Article - 22
- (20) _____ state of India has highest numbers of Lok Sabha seats.
- (A) Maharashtra (B) Gujarat
(C) Bihar (D) Uttar Pradesh

2 Discuss the formation, powers and functions of Indian Supreme Court. **10**

OR

2 Discuss the position, powers and functions of Indian President. **10**

3 Discuss the functions and formation of Indian Parliament. **10**

OR

3 Discuss the structure and functions of Indian Union Public Service Commission. **10**

4 Short note : (two) **16**

(a) Indian National Congress Party.

OR

(a) The different shades of Indian Politics.

(b) "Indian politics is individualistic and groups oriented." - Discuss.

OR

(b) The system of Indian constitutional amendments.

5 Short answers : (any two) **14**

(1) Directive principles of state.

(2) Adult right to vote.

(3) Peculiar type of federalism.

(4) Secularism.
